

Plaatselijke radio is allang geen piratenzender meer

Lokale omroep: meer dan een clubhuis met een antenne

De lokale omroep wordt volwassen. Hoewel het ene station het andere niet is, zijn de meeste het stadium van de piratenzender al lang en breed ontgroeid. Het belang van lokale radio en televisie voor gemeenten neemt toe. De lokale omroep is een interessant bindmiddel voor een gemeente met veel kernen of nieuwe bevolkingsgroepen.

Eigenlijk zijn lokale omroepen, behalve een belangrijke nieuws- en informatiebron en platform voor plaatselijke opinies en ideeën, ‘nazorgzenders’ – zegt Toos Bastiaansen van OLON, de Organisatie van Lokale Omroepen in Nederland. En daardoor van grote waarde voor gemeenten die met een ramp zijn geconfronteerd.

Neem Haarlemmermeer, waar in februari een Boeing van Turkish Airlines crashte.

Bastiaansen: ‘De regionale omroepen zijn altijd de officiële rampenzenders. Dat heeft onder meer te maken met de techniek; zij beschikken bijvoorbeeld over een noodzender om de continuïteit van de uitzendingen te waarborgen. Een ramp gaat voorbij en dus ook berichtgeving daarover. Maar de bestuurlijke discussie gaat door, op lokaal niveau. Dan zijn lokale omroepen bij uitstek geschikt om aan de informatiebehoefte te voldoen.’

In Haarlemmermeer gebeurde dat ook. Na de crash was MeerRadio & MeerTelevisie binnen een half uur vanaf de rampplek in de lucht, maar ook daarna ging de verslaggeving door. Stationmanager Christiaan Groeneveld kan zich wel vinden in de term ‘nazorgzender’. ‘Mensen in de buurt blijven vragen houden, zijn soms ongerust. Daar heeft de regionale omroep niet altijd meer ruimte voor, andere onderwerpen krijgen dan voorrang. Bij ons niet, dat is

Lokale focus

Wethouder Herman Tuning (GroenLinks) van Haarlemmermeer over de lokale omroep:

‘De voorganger van MeerRadio & MeerTelevisie was VLOH. Die was niet echt lokaal, draaide veel muziek en het nieuws bestond uit ANP-berichten. Niet een omroep waar je als gemeente behoefte aan hebt, het voegde niets toe aan de landelijke media. VLOH kwam in financiële problemen waardoor er een machtiging vrij kwam voor een nieuwe omroep. Het initiatief voor MeerRadio & MeerTelevisie heb ik van harte ondersteund, die omroep

wilde zich echt profileren met lokaal nieuws.

‘Ze zijn nog volop in ontwikkeling, maar maken hun beloften tot nu toe waar. Dat blijkt ook wel uit de prijs die ze hebben gekregen. Wij doen aan city marketing onder de noemer “verbinden en ontmoeten”, daar sluit de lokale omroep goed bij aan.

‘Uiteindelijk gaat het erom of het belang van onze inwoners bij de omroep is gediend. Dat is alleen zo als er kwaliteit wordt geleverd en dat doet MeerRadio.’

Foto: gemeente Haarlemmermeer

De studio van MeerRadio & MeerTelevisie in Hoofddorp (foto's: Jan Vonk)

onze kracht: we berichten over zaken die mensen interesseren, die om de hoek of in de eigen straat of het eigen dorp gebeuren.'

Award

MeerRadio & MeerTelevisie kreeg dit voorjaar de Award voor Lokale Omroep van het Jaar 2009. Opmerkelijk, want de omroep bestaat nog maar drie jaar, televisie zelfs pas een jaar. Uit het juryrapport: 'Het is MeerRadio & MeerTelevisie gelukt een betrokken omroep te creëren in een versnipperde gemeente. Het is ook een maatschappelijk betrokken omroep die verder gaat waar de landelijke omroepen stoppen. MeerRadio & MeerTelevisie moet het komend jaar hét visitekaartje voor de lokale omroepsector zijn.'

Groeneveld voelt zich uiteraard gestreeld. De prijs is een beloning voor drie jaar noeste arbeid in, inderdaad, een versnipperde en dus lastige gemeente. Haarlemmermeer telt zesentwintig kernen, waaronder petieterige agrarische dorpjes en het verstedelijkte Hoofddorp. Ingeklemd tussen de agglomeraties Amsterdam en Haarlem met op haar grondgebied de luchthaven Schiphol.

Haarlemmermeer is geen eenheid, zegt Groeneveld. 'We hebben een groot agra-

risch gebied, maar ook Vinex-wijken, én Hoofddorp, én de bedrijvigheid op en rond Schiphol. Bij onze programmering proberen wij al die verschillende gebieden aan bod te laten komen. In elk programma zoeken we de lokale invalshoek. Ons jongerenprogramma wordt gevoed door de

Mediawet

Gemeenten zijn met ingang van volgend jaar verantwoordelijk voor de bekostiging van het functioneren van de lokale omroep. De VNG adviseert gemeenten daarvoor 1,30 euro per woonruimte te reserveren in de begroting 2010.

Gemeenten ontvangen dit geld via het Gemeentefonds. Een lokale omroep moet wel voldoen aan een aantal eisen. Zo moet de omroep hoofdzakelijk of uitsluitend een aanbod verzorgen dat is gericht op 'de bevrediging van maatschappelijke behoeften die in een gemeente leven'. Daarnaast moet het beleid van de omroep worden bepaald door mensen die representatief zijn voor de belangrijkste maatschappelijke, culturele, godsdienstige en geestelijke stromingen in de gemeente.

buurthuizen, ons cultuurprogramma door de schouwburg en het theatergezelschap. Wij hebben vanaf het begin gekozen voor een worteling in de samenleving. In ons Comité van Aanbeveling zitten mensen als de directeur van de schouwburg, van het Centrum voor Kunst en Cultuur, voorzitters van de dorpsraden en de ondernemersvereniging.'

Zegen

Zo'n omroep is een zegen voor elk gemeentebestuur dat sociale cohesie nastreeft – in buurten en wijken, maar toch zeker ook tussen de diverse kernen. Of een complexe boodschap moet communiceren en daarvoor een goed medium zoekt. Toen de Wet maatschappelijke ondersteuning werd ingevoerd nam MeerRadio het initiatief voor een radioprogramma over de Wmo, in samenwerking met de gemeente. Groeneveld: 'Vroeger informeerde de gemeente de inwoners over dergelijke zaken vooral via de kranten. Kranten zijn echter statisch. Met radio kan je veel leuke dingen doen waardoor een onderwerp begrijpelijker wordt. En het voordeel is dat je het op internet nog eens rustig terug kunt luisteren.'

De lokale omroep van Haarlemmermeer voorziet volgens hem in een duidelijke be-

hoeft. De enige regionale krant, het *Haarlems Dagblad*, heeft in de gemeente geen grote dekking en speelt nauwelijks een rol van betekenis. 'Verder zijn er twee weekbladen die het op zich goed doen. Zij willen ook met ons samenwerken, ik sta daar open voor. We kunnen heel goed naast elkaar bestaan.'

Aanvullen

Dat zegt ook Bastiaansen van de OLON: 'Lokale omroepen en kranten kunnen elkaar goed aanvullen. Het zou niet goed zijn als de omroep de krant verdringt. De pluriforme lokale nieuwsvoorziening moeten we koesteren, we moeten samen sterk staan voor het behoud van de professionele journalistiek op lokaal niveau.' Zij verwacht dat het belang van de lokale omroepen de komende jaren toeneemt. Nu al vormen zij een stabiele factor in medialand. 'In Venlo bijvoorbeeld is de lokale omroep niet weg te denken, een heel belangrijke bron van informatie. Landelijk heeft de lokale radio een bekendheid van vijftig procent, voor de lokale televisie is dat zelfs tachtig procent. Gemiddeld stemt een kwart van de mensen regelmatig op de radio af, zestig procent op televisie. Van alle gemeenten heeft 88 procent een lokale omroep, met een dekking van 93 procent van de bevolking.'

Volgens een al wat ouder onderzoek stemt in de gemeente Haarlemmermeer een derde van de inwoners ten minste één keer per week af op de zender. Groeneveld: 'Men kent ons. De website trekt vijftien-duizend unieke bezoekers per maand. Velen daarvan kijken regelmatig, want we hebben zo'n honderdduizend pageviews per maand. Eigenlijk is dat nog belangrijker dan nieuwe bezoekers, want het betekent dat wij de moeite waard zijn naar

terug te keren, dat men verwacht dat wij iets interessants te bieden hebben.'

Professionele vrijwilligers

MeerOmroep, de officiële stichtingsnaam van MeerRadio & MeerTelevisie, is nu nog voor ongeveer zeventig procent afhankelijk van gemeentelijke subsidie. Dat moet uiteindelijk vijftig procent worden. Als voorwaarde voor de steun eiste de gemeente eigenlijk maar één ding: kwaliteit. Die boodschap is goed overgekomen. Weliswaar werken bij de lokale omroep van Haarlemmermeer bijna 125 vrijwilligers (stationmanager Groeneveld is de enige betaalde kracht), maar de uitzendingen zijn daarom nog niet minder professioneel.

Groeneveld: 'Wij willen meer zijn dan een clubhuis met een antenne. Wij hanteren een professioneel personeelsbeleid, met een opleidingstraject en bijvoorbeeld een stemtest. Met de vrijwilligers sluiten we ook contracten af. Dat werkt, we trekken er de juiste mensen mee aan. Het enthousiasme is groot, we zien ook een doorstroming naar Hilversum. Andersom gebeurt

het ook. Als iemand graag bij de VARA wil werken maar die vindt dat die jongen er nog niet klaar voor is, sturen ze hem naar ons om ervaring op te doen, om vlieguren te maken.'

Kwaliteit is de kracht van de lokale omroep, zegt Groeneveld. 'Tegenwoordig kan iedereen op zolder een filmpje monteren en op internet zetten. De burgerjournalistiek rukt op. Wij denken dat wij daar iets aan toe kunnen voegen: kwaliteit, controleerbaarheid, betrouwbaarheid. Om die kwaliteit waar te maken, moeten we alert zijn en inspelen op alle nieuwe ontwikkelingen om ons heen.'

Zoals in de aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2010. 'Wij gaan burgers op pad sturen met een minicamera om een plek waar zij iets mee hebben of zich aan ergeren, te filmen. Die opname bewerken wij en dan confronteren we de politici daarmee, die mogen dan met degene die het filmpje heeft gemaakt voor de camera met elkaar in gesprek. Je zou kunnen zeggen: een vorm van burgerjournalistiek. Maar wel professioneel begeleid. Dat is onze meerwaarde.'

'Een product van het welzijnswerk'

Lokale omroepen zijn belangrijker dan menigeen denkt, zegt prof. Huub Wijffjes, mediahistoricus aan de Rijksuniversiteit Groningen. Vooral omdat hun wortels diep in de samenleving zijn gegroeid. 'De lokale omroepen zijn een product van het welzijnswerk uit de jaren zeventig, bedoeld om mensen te mobiliseren en te binden aan de eigen buurt. Mensen zijn toch vooral geïnteresseerd in het nieuws uit de eigen straat en dat vinden ze bij de

lokale omroep. En het wordt ook nog eens gebracht door mensen die de taal of het dialect van de buurt spreken.'

Het aantal luisteraars en kijkers is relatief klein, maar die groep luistert wel heel intensief. De vraag is, of de lokale omroepen representatief genoeg zijn. Wijffjes: 'Dat moeten gemeenten goed in de gaten houden. Er zijn omroepen die de hobby zijn van een heel klein groepje

mensen. Dat kan niet de bedoeling zijn. Om een goed bindmiddel te zijn, zullen velen zich erin moeten herkennen. Ook allochtonen bijvoorbeeld. Dat is een lastig vraagstuk: als je programma's in een andere taal gaat maken of ondertitelen, dan jaag je misschien ook een groep weg. Ontzettend moeilijk, maar je moet er wel over nadenken. Ook nieuwe bevolkingsgroepen moeten in de programma's weerspiegeld worden.'